

Likabehandlingsplan

plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering
och kränkande behandling

Lillskogens förskola

Giltighetstid: 2020-12-01 – 2021-11 30

Ansvarig rektor: Pernilla Westberg

Skreven av biträdande rektor Janika Fröjdholm

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Sedan 2020 gäller barnkonventionen som lag i Sverige. Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnens bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

2. Vision och arbetssätt

Mod, öppenhet och helhetssyn är våra ledord, där vi vuxna tar ansvar, stöttar och vägleder barnen i leken och relationsskapandet. Vi tillämpar ett interkulturellt förhållningssätt där vi tar vara på barngruppens olikheter och vid konflikter lyfter vi vikten av att alla kan tänka, känna och tycka olika. Vi pedagoger befinner oss nära barnen och lyfter deras tankar och bemöter deras nyfikenhet utifrån ett positivt förhållningssätt.

På Lillskogens förskola är all kränkande behandling oacceptabel. Alla barn är unika och har rätten att få vara det. Vi uppmuntrar barnens förmågor så nyfikenhet att förstå varandras olikheter blir drivkraften i ett gemensamt lärande.

Barnen ska veta hur det är att vara en god kamrat och få verktyg till att lära sig hantera konflikter. Vi arbetar förebyggande med konflikthantering eftersom konflikter kan leda till kränkningar.

På förskolan ska det finnas en lärmiljö som välkomnar olika sätt att tänka, leka och lära. En miljö som är rik på varierat innehåll där varje barn får möjlighet att uppleva glädje och få erövra kunskaper i meningsfulla sammanhang tillsammans med varandra.

Vi arbetar förebyggande mot samtliga diskrimineringsgrunderna. För att säkerställa att det sker, arbetar vi utifrån vårt årshjul för systematiskt kvalitetsarbete. Diskrimineringsgrunderna lyfts fortlöpande under veckans reflektionstid i arbetslaget, vid våra pedagogiska forum samt på arbetsplatsträffar.

Under året genomförs planerade aktiviteter med barnen som har koppling till

diskrimineringsgrunderna, t ex Rocka sockorna och uppmärksamma olika kulturers mångfald. Vi gör ett medvetet val när vi lånar böcker på biblioteket för att lyfta diskrimineringsgrunderna och motverka stereotyper. Vi använder oss av ett värdegrundsmaterial "Tio små kompisböcker" som innefattar åldersanpassade böcker, handdockor och kompiskort med förslag på olika aktiviteter som främjar arbetet med värdegrunden..

3. Kartläggning av riskområden 2020

Var är vi?

På avdelning Enen – 1-3 åringar – har vi valt att kartlägga vår hall. Den är rymlig och ger plats för flera barn att vistas i samtidigt som rutinen för på- eller avklädning sker. Just nu upplever vi att lärmiljön i hallen inte stimulerar barnens intressen utan snarare bidrar till konflikter och oro i gruppen.

På avdelning Granen och Tallen – 3-5 åringar har vi valt att rikta vår kartläggning kring barnens relationer till varandra. Vilka barn väljer att leka med varandra? Har alla barn någon att samspela med och i så fall kring vad?

Gemensamt för hela Lillskogen - Förskolans utegård är svår att nyttja fullt ut då den till stora delar består av sluttande terräng och ytor bakom förskolans byggnad. På grund av Coronapandemin har vi behövt flytta ut vår utbildning betydligt mer än tidigare. Många områden för barnens lek hamnar på ställen som är svåra att få överblick över. Vissa tider på dagen, då de yngre barnen sover ute, behöver vi stänga av vissa delar av förskolegården. Detta har medfört att barnen trängs på begränsat utrymme vilket leder till konkurrens av lekmaterial och konflikter uppstår.

4. Mål för arbetet 2021

Vart ska vi?

På avdelning Enen- Vi vill utveckla fler nya mötesplatser för lärande i hallen såväl som på avdelningen. Att skapa platser för utforskande och lust för lek som gör att barnen fångas upp av materialet. Vi delar medvetet in barnen i mindre grupper utifrån syfte med aktiviteten så goda samspel och kamratskap uppmuntras och får möjlighet att växa sig starkare.

På avdelning Granen och Tallen – Varje dag ska alla barn i gruppen ha kompisar att känna gemenskap, glädje och samhörighet med. Alla barn ska få möjligheter till samspel mellan varandra.

Gemensamt för hela Lillskogen - Vi pedagoger är delaktiga i barns relationsskapande mellan varandra genom att skapa trygga relationer och god atmosfär bland barnen i deras lek och utforskande. Vårt förhållningssätt betyder mycket för barnens attityder mot varandra. Varje pedagog har enskilt ansvar att vara en god förebild och skapa ett demokratiskt klimat i alla lägen. Genom en

tydlig organisation för vart och varför vi placerar oss över hela gården vill vi säkerställa att all personal är medvetna kring vikten av närvarande pedagoger för att förebygga konflikter.

Alla som vistas i förskolan ska känna trygghet, glädje och uppleva känslan av att finnas i ett positivt sammanhang tillsammans med sina kompisar. På Lillskogens förskola är alla lika betydelsefulla och viktiga, allas lika värde respekteras.

5. Handlingsplan 2021

Hur gör vi?

På avdelning Enen - Vi kommer att utveckla vår organisation där vi kommer att befinna oss nära barnen för att kunna observera deras intressen och erfarenheter. Det material barnet visar nyfikenhet och förundran över kommer vi att ta tillvara genom att iscensätta intressanta aktiviteter som barnen får mötas upp av. Särskilt på morgonen så att gemensam lek och relationsskapande kan uppstå direkt.

På avdelning Granen och Tallen - Vi kommer att fortsätta vårt arbete med att stärka varje individs självkänsla genom att anpassa innehållet i utbildningen utifrån barnens intressen, erfarenheter och behov. Vi kommer att samtala tillsammans med barnen om konsten att vara en god kamrat och göra uppskattande saker för varandra. Att få vara delaktig att förbereda intressanta aktiviteter för sina vänner vilket möjliggör för dem att få uppleva känslan av att vara en tillgång i gruppen.

Gemensamt för hela Lillskogen - För att öka vår medvetenhet kring normkritiskt förhållningssätt kommer vi att fördjupa våra diskussioner av vårt arbete kring vilka normer och värden vi förmedlar genom det språk och begrepp vi använder samt på vilka sätt det kan påverka barnen. Genom aktiv närvaro ska vi stödja kommunikationen mellan barnen samt förebygga och hantera konflikter,

Vi ska ytterligare utveckla vårt arbete med att jobba mot en tydlig organisation där rutiner och strukturer blir väl kända för alla vuxna på befinner sig på förskolan. Alla ska ha klart för sig vart hen ska befinna sig så barnen känner säkerhet och trygghet under hela dagen.

6. Utvärdering av genomförda insatser under 2020

Hur blev det?

Tidigare riskområden där konflikter uppstod vid specifika populära rum har motverkats genom att vi har utvecklat våra lärmiljöer. Vi har skapat fler möjligheter till utforskande och lek och barnen har fått tillgång till fler valmöjligheter vid varierande lekhörnor.

Vi har skapat ännu större medvetenhet kring gårdens utformning och vikten av att fördela oss över hela gården för att vara nära barnen och på så sätt kunna uppmärksamma och förebygga konflikter.

Vi har en organisation där vi delar in barngruppen i mindre grupper och använder avdelningens olika lärmiljöer för att öka trivseln och skapa trygghet hos barnen.

7. Barns delaktighet i arbetet

Alla barn har rätt att bli lyssnad till. Deras åsikter och tankar fångas upp genom dagliga samtal och reflektioner. Vi för aktivt meningsfulla diskussioner tillsammans med barnen gällande trivseln på förskolan och utformar utbildningen utifrån deras intressen, behov och uppfattningar. På detta sätt blir de delaktiga och involverade av innehållet för dagen, veckan och året. Genom dialog med barnen i gruppen ges möjlighet att påverka vår fysiska miljö. I vissa fall får de visst inflytande vid inköp av material till förskolan. Med stöd av det digitala verktyget Polyglutt har barnen involverats i frågor kring barnkonventionen.

8. Rutiner för akuta situationer

- Alla anställda inom barn- och utbildningsförvaltningen har handlingsplikt och skyldighet att agera. Det är mycket viktigt att alla anställda tar signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt.
- Vid kännedom om att ett barn blivit utsatt för kränkning, trakasserier eller diskriminering skall detta förhindras och omgående anmälas till rektor.
- Rektor informerar i sin tur huvudman och skickar in en anmälan om kränkande behandling.
- Rektor ansvarar för att skyndsamt starta en utredning om vad som skett och vidta utredning och åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

Rutiner när barn kränker barn

Den som ser kränkande behandling ska snabbt agera och bryta situationen. Vi fortsätter att arbeta mot kränkande behandling genom:

- Observation
- Kartläggning
- Främjande arbete genom bland annat samtal med barngruppen.
- Förebyggande arbete exempelvis genom att pedagogerna finns nära barnen, och genom att arbeta med barngruppen utifrån vårt värdegrundsmaterial.
- Vi anmäler i LISA vid kränkningar eller diskriminering.
- Uppföljning genom samtal i arbetslaget, på förskolan och vid behov också föräldrasamtal.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar barn

- Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt

med barnets/elevens vårdnadshavare.

- Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

- **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

- **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Förskolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexualitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäligen tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet "sexuella trakasserier" innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Förskolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

- **Mobbning**

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

- **Rasism**

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- **Främlingsfientlighet**

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- **Homofobi**

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.